

Täysistunto

Perjantai 17.4.2020 klo 13.02—16.18

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi konkurssilain 2 luvun 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 46/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

14.39 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen konkurssilain väliaikaisesta muuttamisesta. Koronaviruspandemia on johtanut siihen, että monet normaalioloissa pärjäävät ja menestyvät yritykset ovat joutuneet talousvaikeuksiin. Vaikka ajat ovat nyt vaikeat, niin tulemme pääsemään tästäkin kriisistä yli, mutta siksi katseemme tulee olla paitsi nykyhetkessä myös horisontissa, ja siksi hallitus pyrkii auttamaan elinkelpoisia yrityksiä yli näiden vaikeiden aikojen.

Käsillä olevalla hallituksen esityksellä halutaan varmistaa, ettei konkurssiin aseteta yrityksiä, joilla on vain tilapäisiä maksuvaikeuksia koronaviruspandemian takia. Normaali-tilanteessa velkoja voi hakea yritystä konkurssiin, jos velallinen ei ole maksanut velkaansa viikon kuluessa maksukehotuksen saatuaan. Nykytilanteessa, jossa monen yrityksen tulot ovat tilapäisesti romahtaneet, on tärkeää, että voimme yhteiskuntana joustaa ja auttaa näitä yrityksiä pääsemään takaisin jaloilleen. Siksi konkurssilakia ehdotetaan muutettavaksi väliaikaisesti siten, että tämä viikon maksukyvyttömyysolettama poistetaan käytöstä. Tämä tarkoittaa käytännössä, että velallisen ei oleteta olevan maksukyvytön vain sillä perusteella, että hän ei ole viikon kuluessa velkojan maksukehotuksesta maksanut velkojan selvää ja erääntynyttä saatavaa. Käytännössä tämä on merkittävä rajoitus velkojan mahdollisuuteen hakea yritys konkurssiin. Velallisella itsellään on edelleen samaan tapaan kuin ennen mahdollisuus hakeutua konkurssiin.

Tärkeä poikkeus lain soveltamisessa olisi, että sitä ei sovellettaisi niihin yrityksiin, jotka olivat jättäneet velvoitteensa hoitamatta jo ennen koronaviruspandemiaa. Eli tämä uudistus on tarkoitettu nimenomaan auttamaan yrityksiä, jotka ovat tilapäisesti joutuneet ongelmiin koronaviruspandemian takia. Tämä muutos tehdään määräajaksi ja sen ehdotetaan olevan voimassa 31.10.2020 asti. Tällöin yrityksille jää aikaa päästä jaloilleen, kun elämä palautuu takaisin kohti normaalia, ja toivotaan, että silloin ollaan siinä tilanteessa. Sanotakoon myös se, että kukaanhan ei tiedä, miten tämä virus tulee käyttäytymään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2020 vp

Värderade talman! Coronaviruspandemin har lett till att många företag tillfälligt har hamnat i ekonomiska problem, och regeringen vill hjälpa företag att komma över dessa svåra tider. Därför föreslås tillfälliga ändringar i konkurslagstiftningen. I normala fall kan en borgenär ansöka att gäldenären försätts i konkurs om gäldenären inte har betalat sin skuld inom en vecka efter att man har tagit emot en betalningsuppsmaning, men nu föreslår alltså regeringen att den här presumtionen och insolvensen inte ska gälla utan vi skulle ta bort den. Och den här begränsningen skulle gälla fram till den 31.10.2020.

14.43 Rami Lehto ps: Arvoisa herra puhemies! Velallinen on lakimuutoksesta huolimatta edelleen mahdollista asettaa konkurssiin, mutta toivotaan todella, että ei tapahtuisi sellaista, että toimivaa yritystä, joka on joutunut koronaviruksen takia maksuvaikeuksiin, ajettaisiin konkurssiin. Jokainen konkurssi on ikävä asia, ja se tarkoittaa aina lisää työttömiä, ja se taas lisää ostovoiman heikentymistä. Ajatellaan, että me emme ole samanlainen kulutusyhteiskunta kuin USA, mutta kumminkin täälläkin se vaikuttaa. Jokainen työtön vaikuttaa siihen, että vähemmän ostetaan ja kulutetaan, ja se taas tuo lisää työttömyyttä.

Meillä monet urakat on nykyään ketjutettu, eli sieltä kun se yksi heikko lenkki joutuu maksuvaikeuksiin, se vaikuttaa useasti myös niihin muihin siinä lenkissä. Se konkurssihan ei auta välttämättä niitä muita, kun kestää kauan, että niitä saatavia saa. Tässä on nyt jokaisen yrityksen siinä lenkissäkin odotettava, että ei ajettaisi tervettä yritystä nyt konkurssiin tämän koronan takia vaan maltettaisiin odottaa. Jokaisessa yrityksessä on varmasti haasteita niissä ketjuissa.

Eli tämä on ihan hyvä, että nyt yritetään pitää pystyssä yritys. Se on aina tärkeintä, että jokainen yritys pidettäisiin pystyssä, jos se on vain elinvoimainen muutenkin.

14.45 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tällä hallituksen väliaikaisella lainmuutoksella estetään yritysten asettaminen konkurssiin konkurssiuhkaisen maksukehotuksen noudattamatta jättämisen perusteella. Konkurssiin asettaminen estyisi silloin, kun yrityksen vaikeudet selvitä velvoitteistaan ovat tuoreita ja johtuvat siten oletettavasti koronavirustilanteesta. Tällöin estettäisiin sellaisten yritysten konkurssit, jotka ennen koronaepidemiaa ovat hoitaneet velvoitteensa. Samalla konkurssiuhkaisen maksukehotuksen käyttö perinnässä estyisi näissä tilanteissa ja yritysten mahdollisuudet selvitä koronapandemiasta paranisivat.

Arvoisa puhemies! Tämä lakimuutos vähentää todennäköisesti sellaisten kohtuuttomien tilanteiden syntymistä, joissa koronaviruksen vuoksi maksuvaikeuksiin joutuneet mutta sinänsä elinkelpoiset yritykset ajautuisivat konkurssiin, ja on erittäin hyvä asia, että tämäkin asia huomioidaan. Jälleen kerran muistuu mieleen se 90-luvun lama. Olin silloin itse nuori, ja oma perheeni oli myös yrittäjäperhe. Meitä tämä lama ei niin kovasti kohdellut, mutta tiedän, että hyvin monia perheitä kohteli.

Arvoisa puhemies! Tietojeni mukaan alkuvuodesta konkurssihakemuksia on tullut noin 730 kappaletta, eli konkurssihakemuksia on jo olemassa. Kysyisin teiltä, ministeri: onko teillä vielä minkäänlaisia lukuja tai tietoa siitä, miten tämä koronavirusepidemia on iskenyt tällä hetkellä konkurssihakemuksiin tai -tilanteisiin, onko niitä näkyvissä? Me tiedämme, että yt-uhan alla olevia ihmisiä on jo liki 400 000 ja yrityksillä ei mene senkään paremmin.

Kun kassavirta katkeaa, niin yritys on todellakin pulassa, ja kun asiansa aina hyvin hoitanut yritys huomaa, että nyt ei enää pärjätä, niin silloin tilanteet ovat kovia. Sen huomaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2020 vp

siitä, että yrittäjät ja pienyrittäjät erityisesti kaipaavat todella paljon neuvoja, kun tulee myös esimerkiksi itselleni kysymyksiä, mitä minä teen tässä tilanteessa, mistä minä saan apua, ja sitten sitä yrittää vastata heille parhaan taitonsa mukaan. Eli se tiedon välittäminen ja puheluihin vastaaminen ja kysymyspatteristojen ja vastauksien laatiminen on erittäin tärkeää, niin että ihmiset saavat sen avun.

No, kun se kassavirta katkeaa, niin huonosti menee. Voimme miettiä, mitä yrityksiä ne tällä hetkellä ovat: ravintola-ala ihan varmasti ja muut vastaavat toimijat, kampaamoita, kosmetologeja, taksialaa, pienyrittäjiä, heitähän tämä koskettaa, emmekä tiedä, kuinka kauan tilanne tulee olemaan näin. Vaikka korona sairautena ja infektiona jonkun verran laantuisi, niin ihmisille jää silti sinne takaraivoon se ajatus, että pysytään kotona ja vältetään mahdollisia kontakteja. Tämä koronavirusepidemia vaikuttaa ihmisiin sillä tavalla, että kyllä me enemmän käännyimme itseemme päin ja pysymme kotona ja välttelemme niitä kontakteja hyvinkin pitkään, ennen kuin se muistijälki poistuu, ja siinä menee varmasti hyvin pitkään.

Tuossa edellisessä asiayhteydessä liittyen asunto-osakkeenomistajiin puhuttiin siitä — se liittyy tähänkin lakiesitykseen — millä tavalla tietoa saadaan vietyä niille ihmisille, joita asiat koskettavat. No, osakkeenomistajilla on muun muassa Isännöitsijäliitto ja Suomen Asunto-osakkeenomistajat. Siellä on valtavat patteristot, mistä saa kysymyksiin tietoa. Millä tavalla esimerkiksi nyt näissä konkurssiasioissa yrittäjät oikeasti saavat sen tiedon, miten tulee menetellä?

14.48 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministerille esittelystä. Sanoitte, että tulemme pääsemään tästäkin kriisistä yli, ja näin itsekin haluan uskoa ja uskonkin. Kansakuntana näin varmasti tapahtuu, mutta tietysti kylmä tosiasia on se, että meillä on suuri joukko yrittäjiä, joilla tilanne on haasteellisempi, hankalampi. Olen siinä suhteessa pessimistinen, että tulemme kyllä näkemään yrittäjiä, jotka eivät pääse tästä ylitse, vaikka kovaa yritystä on ja hallitus on myös pyrkinyt monella tapaa auttamaan. Tämä viikon maksukyvyttömyysolettaman poistaminen väliaikaisesti on yksi keino, ja näitä keinoja tietysti kannattaa hakea tiheällä kammalla nopeasti, niin kuin on tehtykin, ja lisää kannattaa edelleen hakea.

Yksi huoli, mikä voi yrittäjille tulla eteen, on tämä ketjuttamisen ja laskujen maksamisen huoli. Siihenkin on aikaisempina vaalikausina puututtu, että kun laskujen annetaan erääntyä, se ikään kuin siirtyy sitten ketjussa eteenpäin: kassavirta kuivuu, kun laskuja ei ole maksettu ajoissa. En tiedä, onko sille tehtävissä jotain tai onko siitä jo merkkejä nähtävissä, että tilanne on sitä kautta huonontunut.

Kannustan ministeriä ja ministereitä yhdessä, jos vain suinkin mahdollista, kiiruhtamaan päätöksentekoa. Jos mietitään esimerkiksi Business Finlandia, niin tiedän, että siellä on pitkä jono hakemuksia, joita käsitellään. Tiedän, että niitä päätöksiä on tehty pääsiäisenä, mutta tiedän myös toiselta puolelta, että yrittäjät ovat todella tiukalla. Moni yrittäjä on sanonut, kun on näitä kymmeniä yrityspuheluita tehnyt ja keskustellut yrittäjien kanssa, että ollaan aivan veitsenterällä, lopetetaanko toiminta vai vieläkö uskalletaan ottaa sitä negatiivista kassavirtaa ja kasvavaa velkataakkaa vastaan vai pistetäänkö yritys kumoon ja lopetetaan siihen ja lopetetaan kulut sillä kertaa. Lopputuloksena on sitten työttömyyttä ja menetettyjä yrityksiä, menetettyjä verotuloja.

Nämä ovat lohduttomia puheluita, mitä tässä on saanut kuulla yrittäjiltä. On puhelimesa murtuneita yrittäjiä. Eilen hyvässä fyysisessä kunnossa oleva yrittäjä kertoi, että ensimmä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2020 vp

mäisen kerran elämässä on tullut rytmihäiriöitä. Se on todella pysäyttävää. Sitä ei oikein tässä turvallisessa työssä ymmärräkään, mitä se tarkoittaa, kun palkka ei tule säännöllisesti kerran kuussa ja koko elämä, elämäntyö ja perheen toimeentulo ovat kiinni päätöksestä, se saattaa olla kiinni esimerkiksi Business Finlandin seuraavasta päätöksestä. Jos sitä pystytään yhtään aikaistamaan, niin siitä olemme varmasti kaikki kiitollisia.

14.52 Matias Marttinen kok: Herra puhemies! Tämä ehdotettu muutos konkurssilainsäädäntöön on tarpeellinen tässä tilanteessa. Vaikka täällä edustaja Meri aikaisemmin käytti minusta erinomaisen puheenvuoron, jossa hän totesi, että tämän puolen lainsäädäntöön liittyy monia näkökulmia — on nämä velallisten oikeudet, heidän näkökulmansa, velkojien näkökulma ja myös paljon muuta — mutta kuitenkin ottaen huomioon, että kyse on tästä koronaviruksen aiheuttamasta tilapäisestä, äkkinäisestä kriisistä, on erittäin tärkeää, että myös konkurssilainsäädäntöä tarkastellaan siltä osin. Nyt siis tosiaan ehdotuksessa esitetään, että tällä väliaikaisella lainmuutoksella estettäisiin yrityksen asettaminen konkurssiin konkurssiuhkaisen maksukehotuksen noudattamatta jättämisen perusteella, eli näin olleen tällainen tilapäinen maksukyvyttömyys ei olisi peruste konkurssiin asettamiselle. Muilta osinhan kuitenkin laki jää edelleen voimaan, ja siellä on selkeät periaatteet siitä, millä perusteella yritys voidaan konkurssiin asettaa.

Täällä edustaja Kiuru käytti hyvän puheenvuoron tästä yritysten tilanteesta. Olen saanut kentältä paljon yhteydenottoja huolestuneilta yrittäjiltä. Vaikka paljon toimia on jo nyt tehtykin useaa eri kautta — on lainamuotoisia toimia, on näitä suoria avustuksia, yksinyrittäjät saavat tukea — niin kyllä monet yrittäjät edelleen kokevat, että näistä päätöstoimista ei ole heille hyötyä. He jäävät jollain tapaa näiden toimien ulkopuolelle, tai sitten suoraan sanottuna erityisesti ely-keskuksen hakemus on varsin byrokraattinen tilanteessa, jossa yrityksen liikevaihto on voinut leikkaantua vaikka lähtökohtaisesti kokonaan pois. On jopa kummallista, että siinä tilanteessa yrittäjä laatii tällaista liiketoiminnan kehittämissuunnitelmaa, kun käytännössä se kriisi on akuutti ja tarvittaisiin nopeasti niitä vaikuttavia toimia tältä osin. Mutta uskon, että hallitus pohtii edelleen niitä täydentäviä keinoja tältä osin.

Herra puhemies! Tämä koko konkurssilainsäädännön muutos on erittäin tärkeä. Toivon vain näin, että saadaan tehtyä riittävästi toimia nopealla aikataululla, koska varsinkin, jos nyt käy niin, että tämä koronaviruksen pitkäkestoinen edelleen ja se häntä, minkä se tuo meidän talouteen, edelleen pitkäkestoinen, niin itse asiassa silloin ne todelliset ongelmat ovat edessä vasta joidenkin kuukausien päästä, kun ensin on oletettu, että nyt ollaan selvitty tästä pahimman kriisin yli. Mutta voi hyvin olla, että monen yrityksen ongelmat tulevat eteen vasta sitten kesällä tai syksyllä, mikäli tämä kriisi pitkäkestoinen, jolloin myös ikään kuin kaikki toimet, mitä voidaan sinne kentälle avuksi tehdä, ovat erittäin tervetulleita.

14.55 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tässä on käytetty erittäin hyviä puheenvuoroja, enkä käy niitä toistamaan, mutta totean, että on hyvä — ja kiitos hallitukselle — että tämä esitys tuodaan. Varmasti tätä on syytä valiokunnassa sitten huolellisesti vielä tutkia ja harkita.

Todellakin yrittäjiltä tulee riipaisevia hätähuutoja nyt meille. Tässä julkisuudessa Hesburgerin yrittäjä Heikki Salmela antoi oman julkisen hätähuutonsa ja kertoi, että 54 vuoden työ on ehkä nyt muutamassa viikossa häviämässä. Hän totesi, että nyt ei voi kuin istua kotona nöyrästi — henkilö, joka on tottunut aina työtä tekemään ja työllä ne vaikeudet selättämään. Nyt hän vain istuu kotona ja odottaa, että meidän hallitus ja eduskunta te-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2020 vp

kevät viisaita päätöksiä. Tällä yrityksellä on 3 miljoonan euron vaje joka kuukausi, mikä on pois sitten yrityksen pääomasta. Kyllä meillä todellakin on paljon näitä erittäin hyviä, erittäin terveitä yrityksiä, joilla kassan pohja ammottaa tyhjyyttään, ja nyt täytyy monia erilaisia toimenpiteitä tehdä, jotta tämän vaikean ajan yli päästään.

Kiinnitin huomiota, että tämän esityksen voimassaoloajaksi esitetään noin puolta vuotta. Se kuulostaa yhtäkkiä aika pitkältä, mutta varmaan on aika lailla tarpeen tässä tilanteessa, koska tästä epidemiasta palautuminen normaalioloihin myös todennäköisesti vie paljon pidempään kuin mitä on tähän asti toivottu.

14.57 Hanna Huttunen kesk: Arvoisa puhemies! Todellakin tässä lakiesityksessähän tavoite on, että tästä selviävät ne yritykset, jotka ovat olleet elinvoimaisia, elinkykyisiä jo ennen koronaa, ja että tämä korona on ollut se aiheuttaja, joka on sitten nämä yritykset lyömässä kanveesiin. Toki varmasti haluamme kaikki näin.

Itse olen yrittäjänä ollut 25 vuotta ja tiedän sen, että yrittäjä hyvin harvoin yrittäjäkolegaa kohtaa käyttää tällaista rankkaa toimenpidettä, että laittaa tällaisen kasipäiväisen eli konkurssiikaasin menemään, koska se ei ole kummankaan etu. Se ei ole etu, että se yhtiökumppani tai asiakas häviää sieltä maailmankartalta, vaan aina käytetään periaatteessa ensin muita, pehmeämpiä konsteja. Tätä onkin pidetty semmoisena aika rajuna perintätoimenä, eli monesti se ajatus on näin, että ei ole tarkoituskään, että se toinen osapuoli menisi konkurssiin vaan että se on tällainen rajumpi perintäkonsti, millä halutaan sitten saada ne saatavat pois. Nyt siinä on vain semmoinen tilanne, että jos sitä konstia käytettäisiin nyt tässä koronatilanteessa, niin se toinen osapuoli oikeasti menisi konkurssiin, kun siellä kassassa ei ole rahaa, kun se kassa on tyhjä tästä koronasta johtuen. Tätä ei varmaan kukaan halua, että nämä yritykset häviävät tällä tavalla täältä.

Itse olen pohtinut myös tätä, että yrityssaneeraushan on tosi hyvä konsti ollut, tosin jäykähkö sekin, ja siinä on tavoite, jos tavallaan se yritys on mennyt ongelmiin mutta kuitenkin nähdään, että sillä on tulevaisuudenvisioita ja kyky tointua tietyin reunaehdoin ja palata kannattavaksi yritykseksi jälleen. Toivoisinkin ja kysyisinkin ministeriltä nyt: olisiko mahdollista lähteä nyt samanaikaisesti sitä yrityssaneerausmenettelyä myös koronaa silmällä pitäen uudistamaan niin, että sitten kun tämä tilanne on ohi, niin sitten tavallaan saataisiin sen yrityssaneerausmenettelyn piiriin niitä yrityksiä, jotka voivat toipua tästä koronan jälkeisestä tilasta, koska näitä pitäisi varmaan järjestellä rinnakkain?

Sitten kun edustaja Räsänen sanoi tästä aikajänteestä, niin sehän on juuri näin, että vaikka se on nytten noin puoli vuotta voimassa, niin se vie todellakin paljon aikaa, ennen kuin ne yritykset palaavat sitten jaloilleen. Se ei tapahdu hetkessä, kun ravintola avataan, vaan siinä vain menee aikaa ennen kuin se elpyy, sille elpymiselle on annettava se tila. Itse periaatteessa ajattelen jopa niinkin päin, että näinköhän tämäkään aika riittää. Luulen, että sitä aikaa joudutaan vielä jatkamaan eteenpäin.

14.59 Eva Biaudet r: Ärade talman, arvoisa puhemies! Haluan kiittää hallitusta taas toistuvasti ja ministeri Henrikssonia siitä, että hallitus on nopeasti pyrkinyt löytämään tällaisia tulipalonsammuttamisratkaisuja tähän koronatilanteeseen. Ratkaisevaahan on tietenkin kaiken kaikkiaan myöskin meidän taloudellisen toimeliaisuutemme säilyttämiseksi se, että koronasta pystytään pääsemään eroon mahdollisimman nopeasti, ja siinä mielessä tietenkin ne toimenpiteet, rajoittamistoimenpiteet ja terveydenhuoltotoimenpiteet, jotka siihen on mitoitettu, ovatkin kaikkein keskeisimpiä myöskin meidän taloutemme kannalta. Mutta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2020 vp

sen lisäksi tietenkin on tärkeää, että pystytään muuttamaan lainsäädäntöä. Tämä konkurssilain muutos on mielestäni tarpeellinen ja varmasti tulee hyväksi avuksi tällaiseen väliaikaiseen taloudelliseen tilanteeseen, joka kohtaa varmasti hyvin monia yrityksiä. On todella hyvä, että hallitus tilapäisesti rajoittaa velkojan oikeutta hakea yritys konkurssiin. Viikon maksusäännöstä luopuminen merkitsee konkreettista helpotusta yrittäjien ahdinkoon, varsinkin kun huomioidaan, että suurin osa konkurssihakemuksista perustuu juuri tuon viikon maksusäännön laiminlyöntiin. Koronaviruksen takia on nyt vaikeuksissa moni sellainen yritys, joka ei aiemmin ole ollut maksuvaikeuksissa. Tällä siis suorastaan estetään konkurssikonkurseja.

Esityksellä on tietenkin vaikutuksia myös pienyrittäjien asemaan. Pienyrittäjät voivat rahoitusta saadakseen joutua henkilökohtaisesti takaamaan yrityksen lainoja. Jos yritys haetaan konkurssiin, joutuvat tietenkin yrittäjä itse ja perhe henkilökohtaisesti maksumieheksi. On selvää, että tällaisesta tragediasta nouseminen on todella vaikeaa, ei vain taloudellisesti vaan muutenkin. Jos voimme estää tällaisia kohtaloita, niin se on tietenkin erittäin keskeistä.

Toivottavasti tämä epidemia ei kestä ikuisesti eivätkä myöskään sen johdosta tulevat maksuvaikeudet. Tällä ja muilla tänään käsiteltävillä hallituksen esityksillä yrittäjille mielestäni annetaan uskoa ja valetaan luottamusta siihen, että hallitus etsii keinoja, millä voidaan korjata tästä koronasta johtuvia talousongelmia.

Olen tänään pitänyt kokousta erityisesti naisjärjestöjen kanssa, ja naisyrittäjät erityisesti ovat kantaneet huolta siitä, miten nämä eri tuet ja lainsäädännöt osuvat ja onko riski, että joutuu jollain tavalla väliinputoajaksi, kun on yksinyrittäjä. Suuri osa nimenomaan naisyksinyrittäjistä on tietenkin niillä aloilla, palvelualoilla, joilla on lähtenyt toimintaa tuntuvasi alta pois — ehkä ei ihan kokonaan mutta aivan merkittävästi. Ja kun tänään aikaisemmin puhuttiin esimerkiksi tästä lapsen hoitamisesta kotona ja niistä tuista, niin se ei koskenut esimerkiksi sellaisia yrittäjiä. Suuri osa naisyksinyrittäjistä on itse asiassa myöskin yksinhuoltajia, ja siinä mielessä nämä ongelmat risteytyvät tosi tarkasti. Toivon, että valiokunnassa pyritään katsomaan myös näitä asioita, niin että estetään se, että tapahtuisi tällaista väliinputoamista. Kannan vähemmän huolta siitä, että on päällekkäisiä järjestelmiä. On helpompaa välttää sitä, että saa kahta tukea, kuin on se, että jää kokonaan väliin.

Toinen asia, jonka naisyrittäjät toivat esille tänään, on se, että kun arvioidaan yrityksen kannattavuutta, he kokivat huolta siitä, että mahdollinen hiljattain käytetty perhevapaa itse asiassa vaikuttaa siihen, millä tavalla arvioidaan yritystä, ja voi näyttää siltä, että se ei olisi ollut niin kannattava, vaikka se itse asiassa johtuu siitä perhevapaasta. Siinä mielessä toivon, että myös valiokunnassa voidaan jonkinäköistä tällaista sukupuolivaikutusarviota myöskin tässä tilanteessa tehdä, niin että voidaan oikeasti kohdentaa tukea ja että kukaan yrittäjä ei jää väliinputoajaksi. — Kiitos.

15.04 Iris Suomela vihr: Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys on osa isompaa kokonaisuutta, jolla hallitus pyrkii helpottamaan yrittäjien tilannetta. Tällä on kiinteä yhteys varsinkin HE 33:een, mistä aiemmin tänään äänestettiin ja jossa käsiteltiin sitä, miten Verohallinto suhtautuu verojen perimiseen. Yhteys on kiinteä sen tähden, kuten hallituksen perustelumuistiosta käy ilmi, että konkurssihakemuksista Verohallinto on laittanut eteenpäin 42,1 prosenttia. Eli Verohallinto on ikään kuin suurin yksittäinen taho, joka näitä konkurssihakemuksia liikkeelle laittaa, ja sen tähden on ensisijaisen tärkeää, että Verohallinto toimii näissä asioissa joustavasti eikä nyt sitten näitä konkurssihakemuksia eteenpäin laita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2020 vp

Tässä hyvin käydään läpi, että näin on myös muiden julkisten toimijoiden osalta. Esimerkiksi työeläkeyhtiöt ovat julkistaneet, että aikovat toimia tässä vastuullisesti eivätkä aio ajaa ketään konkurssiin näiden koronaolosuhteiden takia. 60 prosenttia velkojista, jotka konkurssihakemuksia ovat aiemmin tehneet, on ollut nimenomaan näitä julkisia toimijoita, ja siksi nyt tämän esityksen ohella onkin keskeistä, että tämä 60 prosenttia todella ihan omalla päätöksellään päättää olla ajamatta ketään konkurssiin. Sitten 30 prosenttia on ollut yrittäjien omia hakemuksia, ja valitettavasti varmaan on niin, että näitäkin tullaan koronan aikana näkemään. Toki tällainen olisi hyvä pystyä välttämään, mutta siihen sitten pyritään näillä muilla tuilla.

Nyt ehkä ydinasiiana on se 10 prosenttia konkurssihakemuksista, eli se tilanne, missä yksityinen velkoja lähtee hakemaan saataviaan konkurssihakemuksen kautta. Nämä tilanteet-han voivat olla varsin vaikeita sen velkojan kannalta. Kuten tässäkin keskustelussa on aiemmin todettu, niin nyt voi syntyä sellaisia pitkiä ketjuja, joissa joltain kun jää saatavat saamatta, niin se ajaa ikään kuin ison liudan yrityksiä vaikeisiin olosuhteisiin, jolloin on tietysti tärkeää, että jos vain on olemassa sellaisia toimijoita, joilla maksuvalmiutta on, niin he pyrkivät kaikki maksunsa ajoissa ja mahdollisimman huolella hoitamaan. Valitettavaa vain on, että näitä toimijoita on todella vähän, ja siksi onkin keskeistä, että tätä kokonaisuutta tarkastellaan myös niin, että huomioidaan ne tuet, ne lainantakaukukset ja koko se iso kokonaisuus, mitä nyt hallitus pyrkii yrityksille tuomaan, jotta tästä tilanteesta selvittäisiin eteenpäin.

Todennäköistä on, että sitten kun nämä poikkeusolot päättyvät jossain vaiheessa ja jälleen voidaan normaalisti konkurssihakemuksia laittaa eteenpäin, niin hakemuksissa tulee silloin melkoinen ruuhka. Nyt olisikin hyvä kuulla, miten oikeusministeriössä on varauduttu siihen, että sitten siinä vaiheessa saadaan nämä hakemukset käsiteltyä ja saadaan muutenkin varmistettua, että prosessi etenee sujuvasti. On aika todennäköistä, että meillä tuomioistuimissa ja muissa viranomaisprosesseissa saattaa resurssitarve kasvaa, ja onkin tärkeää, että sitten siinä vaiheessa toimitaan rivakasti, jotta mikään osa tästä prosessista ei jää siitä kiinni, etteikö julkisella puolella olisi varmistettu, että resurssitarpeeseen pystytään vastaamaan.

Kuten todettua, niin näiden konkurssitapausten nopea ratkaisu on merkityksellistä juurikin siltä kannalta, että osalla niistä velkojista voi olla todella tosi kyseessä niiden saatavien hakemisen kanssa. Heidän taloudellisen toimintansa jatkon edellytyksenä voi olla, että he saavat sitten ajoissa saatavansa, ja sen tähden on tärkeää, että julkinen sektori ja meidän resurssihaasteemme eivät missään vaiheessa jarruta näiden prosessien etenemistä, ja siksi onkin tärkeää huolehtia, että kun tästä jossain vaiheessa eteenpäin päästään, niin saadaan sitten sitä nyt syntyvää jäämää mahdollisimman nopeasti purettua.

15.08 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Kuten tuossa edellisessä puheenvuorossa sainoin, niin tämä on kokonaisuus, joka meillä myös lakivaliokunnassa on harkittavana. Tähän liittyvät nimenomaan tämä ulosottokaari ja tämä konkurssilainsäädäntö hyvin läheisesti. Käymme tämän huolella läpi.

Oikeastaan nyt haluan tuoda ministerille semmoisen ajatuksen, että vaikka tämä on nyt lyhyeksi aikaa, niin tähän tulee olemaan nyt useiksi vuosiksi eteenpäin. Toivon, että nyt mietitään, miten laki velkajärjestelystä voisi auttaa tässä tulevaisuudessa, koska näiltä ongelmilta ei kuitenkaan ihan pelkästään näillä selvitä sillä lailla, että tulevaisuudessa ei tulisi tarvetta. Siellä on kriteeristöissä pikkuisen joustovaraa. En tarkoita nyt mitään rikos-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2020 vp

perusteisia saatavia, vaan nimenomaan sen tyyppisiä asioita, että esimerkiksi korot katkeaisivat aikaisemmin ja olisi pelkkää pääomaa. Siellä olisi niitä perusteita, mikä on tilapäinen ja vakiintunut elämäntilanne. Tämän tyyppisiin asioihin pyytäisin, että kävisitte läpi sitä velkajärjestelylakia.

Sitten näistä pykälistä. Me käymme tätä huolella läpi, totta kai. Tämä näyttää siltä, että tässä on vain muutama pykälä niin kuin ulosottolaissakin, mutta tämä on tosi merkittävää lainsäädäntöä. Tämä on niin kuin käsipari taaskin, kun siellä on velallisen oikeudet ja velkojan oikeudet, omaisuuden suoja ja sitten se, että aina löytyy ihmisiä, jotka myös yrittävät käyttää näitä väärin. Täytyy myös tarkastella esimerkiksi, mitä tapahtuu laissa takaisinsaannista konkurssipesässä, tuleeko siellä oikeudenmenetyksiä. Tämän tyyppiset asiat pitää huolellisesti käydä läpi valiokunnassa.

Samaten tietysti voimaantulosäännökset — ainakin itse välillä saan henkilökohtaisesti jopa palautetta, että eduskunta liian vähän niihin kiinnittää huomiota. Se on aivan totta. Kun tuomioistuimet soveltavat lakeja, niin voimaantulosäännös on yksi asia, mistä he haavevat johtotähteä sille, mitä lakia pitää soveltaa. Esimerkiksi tästä laista nyt ihan itsekkin katson, että tässä todetaan, että tätä noudatetaan tämän jälkeen. Mutta sitten, kun tämä lainsäädäntö päättyy, niin tässä ei kerrota, mitä tapahtuu niille hakemuksille, jotka ovat tulleet vireille ennen sitä, eli jatketaanko tämän poikkeuslain noudattamista vai uutta lakia. Tämän tyyppisiä asioita me joudumme pohtimaan valiokunnassa.

Tosiaan vielä edustaja Biaudet'ille sanoisin, että me emme pysty tietysti näitä tutkimaan, vaan nämä erilaiset etuusjärjestelyt tulevat sitten tuomioistuimen harkittavaksi. Me emme voi niitä tässä yhteydessä tutkia, että valitettavasti näin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt asialle varattu käsittelyaika alkaa umpeutua. — Ministeri Henriksson, ja sitten seuraava asia.

15.11 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos kaikille edustajille hyvästä keskustelusta ja positiivisesta palautteesta. Minä jaan sen huolen, joka on tässä monessa puheenvuorossa tullut esille: meillä on valtavasti yrityksiä, jotka ovat erittäin, erittäin hankalassa paikassa juuri nyt, ja moni yrittäjä on epätoivoinen. Senkin takia hallitushan on panostanut valtavasti. Me olemme tehneet poikkeuksellisia päätöksiä siitä, että Business Finlandin rahoitusta lisätään, pienyrittäjille tulee erityinen tuki ja myös likviditeettiongelmiin pyritään löytämään helpotusta. Puhutaan yli 10 miljardin paketista kaiken kaikkiaan. Mutta aivan selvää on se, että tarvitaan vielä lisää toimenpiteitä. Sen takia tämä esitys, joka on tässä tänään, on myös tärkeä, vaikka se ei kyllä kaikkien yritysten tilannetta tietenkään helpota, mutta se auttaa niitten yritysten selviämistä, joilla on myös tämän kriisin jälkeen selviämisen mahdollisuudet, koska hallitushan haluaa, että kaikki ne yritykset, joilla on mahdollisuus jatkaa, pystyvät jatkamaan. Sen takia tämä esitys on tärkeä.

Julkisvelkojathan myöntävät jo nyt maksuhelpotuksia ja tekevät nyt pitkiäkin maksusuunnitelmia yritysten kanssa. Se on äärimmäisen tärkeää. Tähän kuuluu tietenkin myös verottaja. Konkurssihakemuksista noin 10 prosenttia on yksityisvelkojen hakemuksia, ja nyt haluamme varmistaa, että nämä velkojat eivät käytä julkisvelkojen passiivisuutta hyväkseen kanavoidakseen maksuja itselleen konkurssiuhkaisten maksukehotusten avulla. Elikä tämä halutaan nyt estää tällä esityksellä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2020 vp

Juuri saamani tiedon mukaan aloitettuja konkurssseja on nyt noin 20 prosenttia enemmän kuin viime vuonna tähän aikaan. Tämä on konkurssiasiamiehen toimistosta tullut tieto. Elikkä me näemme jo, että konkurssien määrä on kasvussa.

Yrityssaneerauksesta tuli kysymyksiä. Erittäin hyvä huomio edustaja Huttuselta. Tilanahan on tietenkin se, että konkurssiuhan välttäminen on se ensimmäinen askel ja siitä meidän pitää jatkaa. Sen takia oikeusministeriössä on jo työryhmä, joka pohtii tätä yrityssaneerauslain uudistamista. Tarkoitushan on, että pienet ja keskisuuret yritykset pääsisivät helpommin yrityssaneerauksen piiriin ja että sitä kautta löydetään myös tie eteenpäin. Elikkä me joudumme ja me saamme tässä tehdä hartiavoimin töitä vielä monella, monella saralla.

Sitten kysyttiin, että mistä saa neuvoa. Jokaisessa kunnassa pitäisi olla yritysneuvoja tai elinkeinoyhtiö, jonka piirissä myös pitäisi olla neuvontaa, Suomen Yrittäjät neuvoo ja niin edelleen. Tässä pitää kaikkien nyt puhaltaa yhteen hiileen, jotta me pystymme auttamaan näitä pienyrittäjiä. Myös naisyrittäjät ovat tärkeässä asemassa, ja niin kuin edustaja Biaudet nosti esille, niin usein he myös ovat yksinhuoltajia. Kaikki yrittäjät ovat kullannarvoisia tälle maalle ja jokainen työpaikka, minkä pystymme pelastamaan, meidän pitää pelastaa. [Puhemies: Aika!]

Arvoisa puhemies! Tässä näin, ja jatkamme ponnisteluja niin, että päästään tämän vaikean ajan ylitse. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.15.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 16.14.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 9 käsittelyä.

16.14 Sheikki Laakso ps: Arvoisa herra puhemies! Tosiaankin saan ihan yksinään vielä käydä tässä asiassa keskustelun. — Edustaja Räsänenkin juuri poistui, mutta todellakin edustaja Räsänen tässä aikaisempina vuosina yritti saada näihin maksuehtoihin muistaakseni niin, että taisi olla tarkoitus saada 30 päivää netto, elikkä laskujen eräpäivät eivät saisi olla sen pitempiä. Se asia kun olisi silloin mennyt läpi, niin tässäkin tilanteessa olisi nyt huomattavasti parempi tilanne, kun nämä ketjuttamiset eivät menisi samalla lailla. Elikkä isojen firmojen jopa kohtuuttomat maksuaikojen vaatimukset tekevät sitten pienemmille yrityksille vaikeuksia saada omaa kassaansa kuntoon, ja sitä myöten sitten ketjuna seuraavassa tasossa oleva yrittäjä kärsii sen saman asian.

Se, mitä olisin halunnut nähdä kanssa tässä jutussa, on se, että tässä oltaisiin henkilöyhtiöt otettu tähän konkurssijuttuun paremmalla tavalla mukaan jatkossa, oltaisiin kohdeltu niitä samalla lailla kuin osakeyhtiöitä kohdellaan. Silloin konkurssien määrä tulisi varmasti vähenemään, lopettavia yrityksiä ei tulisi olemaan niin paljon kuin niitä nyt on tässä hetkessä, kun kuitenkin moni yrittäjä mietti, kannattaako tässä enää koettaa vai pistääkö suo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2020 vp

siolla hanskat tiskiin. Nyt tilanne on, että aika moni yrittäjä joutuu laittamaan oman omaisuutensa kiinni siinä, jos haluaa jatkaa, ja siinä tapauksessa jos käykin niin, että se osoittautuu vääräksi ratkaisuksi, elikkä tuleekin käymään niin, että kuuden kuukauden päästä ollaan talousvaikeuksissa ja konkurssi häämöttää ja mennään nurin, siinä vaiheessa se oma omaisuus onkin sitten näitten velkojen vastuuna. Konkurssilainsäädännössä jos oltaisiin tehty sellaista samanlaista muutosta, elikkä henkilöyhtiöitä kohdeltaisiin samalla lailla kuin osakeyhtiöitä, se omaisuus, mikä on laitettu niitten velkojen vakuudeksi, koskettaisi ainoastaan sitä tapausta, eikä kävisi sitä tilannetta, että yritys ajautuu konkurssiin ja konkurssipesä myy sitten yrittäjän omaisuuden ja siitä maksetaan vain ainoastaan osa pankille, minkä vakuutena se on ollut esimerkiksi lainalle, ja sitten loput menevät verottajan tilille. Jos osakeyhtiö olisi kyseessä, niin kävisi niin, että verottajan raha jäisi siinä kohtaa saamatta, elikkä ainoastaan se, mihin velkaan se omaisuus on sidottu ja kiinnitetty, olisi ainoa, mihin se koskettaisi silloin konkurssin tullessa. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.